

nieuwsbrief entomologie

Insecten tussen je oren

Buiten hebben de meeste insecten zich voorbereid op de winter, anderen hebben een plekje in huis gezocht om te overwinteren. Het lijkt buiten weer insectvrij te zijn, maar de schijn bedriegt. Er zijn nog insecten actief in de hulst, de wintervlinders verpoppen om aan de paring te beginnen, etc.

Het festival **Wageningen – City of Insects** heeft in september heel wat losgemaakt: meer dan 20.000 bezoekers hebben het festival bezocht. Media in Nederland en ver daarbuiten hebben over het festival bericht: van China tot Brazilië, van Italië tot Japan, van de Oekraïne tot Mexico. Na het festival hebben we de draad van het gewone werk weer opgepakt. Colleges, praktika, onderzoek, kweken van insecten met alle daarbij horende ondersteunende taken.

Een volgende activiteit voor een breed publiek staat echter alweer voor de deur: In januari-februari 2007 organiseren we de lezingenserie **Insecten en Maatschappij**. Een gevarieerd programma laat u ervaren hoezeer insecten in onze maatschappij voorkomen. Bij sommigen zitten insecten nog vooral tussen de oren, anderen halen inspiratie uit deze dieren, nemen ze als huisdier of als medicijn.

De lezingenserie is bedoeld voor studenten en andere geïnteresseerden. Een ieder is van harte welkom, de toegang is gratis. Het programma vindt u in deze nieuwsbrief. We bieden een bredere blik op de rol van insecten in de maatschappij met lezingen door specialisten op het grensvlak van voeding, geneeskunde, cultuur, techniek, landbouw en entomologie. Insecten kunnen dodelijke ziekten overbrengen, maar ook helpen bij het oplossen van moorden. Insecten leveren inspiratie aan kunstenaars en filmmakers, maar ook aan de ontwerpers van herentoiletten. In **Insecten en Maatschappij** komen al deze onderwerpen aan bod. Studenten moeten naast het volgen van de colleges een scriptie schrijven over een onderwerp waarin insecten en maatschappij aan bod komen: bijvoorbeeld over insecten en zwarte magie, insecten en popmuziek, insecten en schilderkunst, insecten en kinderboeken, insecten en SF etc. Verder vindt u in deze nieuwsbrief informatie over de Ig-Nobelprijs die aan twee promovendi van het Laboratorium voor Entomologie is toegekend en over Wageningse promoties in Afrika.

Prof. dr. Marcel Dicke
Hoofd van Laboratorium voor Entomologie

INSECTEN EN MAATSCHAPPIJ

Lezingencyclus Aula Wageningen Universiteit
van 10 januari tot 28 februari 2007
Iedere woensdagavond
van 20.00 -22.00 uur
toegang gratis

Lezingenserie Insecten en Maatschappij

Locatie: Aula Wageningen Universiteit, Gen. Foulkesweg 1a

Data: 10 januari – 28 februari 2007

Tijd: 20:00-22:00 uur (zaal open om 19:30 uur)

www.ent.wur.nl/NL/Insecten+en+Maatschappij/

Toegang gratis

10 januari - Insecten op je bord? Incl insecten als snacks

Insecten eten? Ja, natuurlijk!

Prof. dr. Arnold van Huis

Insecten eten? Smaken verschillen.

Dr. Adel den Hartog

17 januari - Mensen op het menu

De rol van teken bij de ziekte van Lyme

Dr. ir. Willem Takken

Muggen, schimmels, tenenkaas en malaria

Dr. ir. B.G.J. Knols

24 januari - Insecten in kunst en cultuur

Van heilige scarabee tot vlieg in de WC

Prof. dr. Arnold van Huis

Van Beatles tot Edgar Allan Poe

Prof. dr. Marcel Dicke

31 januari - Insecten bij je thuis

Insecten als huisdier: weg fobie!

Ir. Eugene Bruins

7 februari - Insecten in Hollywood

Insecten op het doek. Insecten op de rode loper? (incl. filmfragmenten met insecten)

Prof. dr. Marcel Dicke

nieuwsbrief entomologie

14 februari - Insecten en onze voedselvoorziening

Insecten als probleem en oplossing in de landbouw

Prof. Dr. Joop van Lenteren

21 februari - Insecten en techniek

Insecten en robots

Ir. David Lentink

Insecten als technologische inspiratiebron

Prof. dr. Arnold van Huis

28 februari - Insecten, CSI en de gezondheidszorg

Moorden oplossen met insecten

Drs. Jan Krikken (Naturalis, Leiden)

Insecten in het ziekenhuis: madentherapie

Dr. Marc Govaert (Westfries Gasthuis, Hoorn)

Ig Nobel prijs 2006 naar Wageningen

De prijs werd uitgereikt op 5 oktober 2006 op Harvard University (Verenigde Staten), in het beroemde Sanders Theatre aan Bart Knols en Ruurd de Jong voor hun wetenschappelijke publicatie in *Parasitology Today* (nu *Trends in Parasitology*) met als titel: "Limburger cheese as an attractant for the malaria mosquito *Anopheles gambiae*".

Wat is de Ig Nobel prijs?

De Ig Nobel prijzen worden jaarlijks uitgereikt aan wetenschappers die onderzoek hebben verricht, en gepubliceerd in gerenommeerde vaktijdschriften, dat 'je eerst doet lachen, en dan doet nadenken'. Het geheel is dus ludiek van karakter en bedoeld om wetenschap onder de aandacht te brengen bij het grote publiek, mede dankzij de nogal merkwaardige onderzoeken die daarmee onder de aandacht komen van de internationale media. Informatie over winnaars van de afgelopen 15 jaar is beschikbaar op de website van improbable research.

Wie krijgt de Ig-Nobel prijs?

Ieder jaar worden meer dan 5000 nominaties voorgelegd aan een committee van onder andere Nobelprijswinnaars. Deze maken een selectie en beoordelen die op inhoud en

verifieerbaarheid. Ieder jaar zijn er tien winnaars uit verschillende vakgebieden.

Het verhaal over Limburgse kaas en Afrikaanse malariamuggen

In 1992 ontmoeten Bart Knols en Ruurd de Jong elkaar in het Laboratorium voor Entomologie. Bart is ecoloog en net aangesteld als promovendus, Ruurd een fysioloog met ruime ervaring en werkend aan de zintuigfysiologie van muggen. Al snel hebben de twee een nauwe vriendschapsband en beginnen op zeer onconventionele wijze na te denken over hun onderzoek onder leiding van Dr. Willem Takken. Belast met het achterhalen van de menselijke geurstoffen die Afrikaanse malariamuggen gebruiken tijdens het zoekgedrag naar de mens zien ze al snel de complexiteit van dit onderwerp. Mensen produceren meer dan 300 verschillende geurstoffen (van de huid en uit adem afkomstig) en het onderzoek lijkt al snel op het zoeken naar een speld in een hooiberg. Meer informatie: Dr. Bart Knols (bart.knols@wur.nl)

Muggenzifters en Mierenneukers

Medewerkers van het Laboratorium voor Entomologie schreven dit prachtige boek over hun passie voor onderzoek aan insecten. Met vele foto's van fotografen van het Laboratorium voor Entomologie. Over *Onderzoek aan Insecten en Insecten en Maatschappij*. Over muggen en geuren, de wapenwedloop tussen planten en insecten en meeliftende insecten. Over biologische bestrijding, opruimen van mest, CSI, insecten als voedsel en hoe insecten onze geschiedenis bepaald hebben. Het boek heeft een

voorwoord van Nederlands bekendste bioloog **Midas Dekkers**.

288 pag, full color, gebonden.

Het boek is te **bestellen** door overmaken van € 22,50 op giro 9099907 tnv Entomologie Wageningen Universiteit, o.v.v. 'Muggenzifters' en uw adres.

nieuwsbrief entomologie

9 Wageningse promoties in Afrika

Prof. Arnold van Huis is de internationale coördinator van het project "Convergence of Sciences". In dit project werkten 9 PhD studenten in Benin en Ghana aan plaag- en onkruidbeheersing, bodemvruchtbaarheid en biodiversiteit. De promovendi verdedigden in oktober hun proefschrift aan de Universiteit van Ghana in Legon en aan de Universiteit van Abomey-Calavi in Bénin. De rector van Wageningen Universiteit, opponenten, promotors en copromotors reisden daarvoor vanuit Wageningen naar West Afrika. Het was voor het eerst in de historie van Wageningen Universiteit, dat een promotieceremonie buiten Nederland plaatsvond.

De PhD studenten deden onderzoek naar mogelijkheden om Afrikaanse boeren en boerinnen beter te laten profiteren van de resultaten van landbouwkundig onderzoek. Convergentie werd gezocht tussen kennis van boeren en wetenschappers en tussen de biologische en sociale wetenschappen. Tijdens het onderzoek bleek dat institutionele belemmeringen dikwijls belangrijker zijn dan lage opbrengsten.

Prof. Arnold van Huis trad vier keer op als promotor samen met een hoogleraar van de leerstoelgroep "Communicatie en Innovatie wetenschappen" en met twee begeleiders van de universiteiten van Benin en Ghana. De promovendi zijn:

- Godwin Kojo Ayenor: Capsid Control for Organic Cocoa in Ghana. Results of participatory learning and action research.
- Emmanuel N.A. Dormon: From a technology focus to innovation development. The management of cocoa pests and diseases in Ghana.
- Antonio A.C. Sinzogan: Facilitating learning toward sustainable cotton pest management in Benin. The interactive design of research for development.
- E. Suzanne Nederlof: Research on Agricultural Research. Towards a pathway for client-oriented research in West Africa. Deze enige Nederlandse promovendus deed vergelijkend onderzoek naar de aanpak van de acht Afrikaanse promovendi.

Een volgende fase van het project wordt voorbereid en richt zich op versterking van nationale landbouwkundige innovatiesystemen.

Voor meer informatie: Prof. Arnold van Huis
(arnold.vanhuis@wur.nl)

Dr. Godwin Ayenor en zijn vrouw samen met de rector van Wageningen Universiteit, zijn promotoren en de plaatselijke pedel

Nieuwe wegen in wereldlandbouw: luister naar boeren

Prof. Arnold van Huis heeft deelgenomen aan de driejaarlijkse conferentie van het Global Forum of Agricultural Research (GFAR) van 8-11 november in New Delhi. Het onderwerp van de conferentie was de heroriëntatie van het landbouwkundig onderzoek om de Millenium Development Goals te kunnen bereiken. Prof. van Huis was gevraagd één van de drie thema's van de conferentie in te leiden, nl. "New paradigms for the generation of and access to agricultural research results".

nieuwsbrief entomologie

Uitgaven van het Laboratorium voor Entomologie

Insectenkwartet

Een leerzaam spel met schitterende foto's gemaakt door fotografen van het Laboratorium voor Entomologie van Wageningen Universiteit.

Te koop door overmaken van € 7,50 op giro 9099907 t.n.v. Entomologie, Wageningen Universiteit, o.v.v. 'Insectenkwartet' en uw adres.

Marcel Dicke 2006. Twee vliegen in één klap – Killing two flies with one stone. Laboratorium voor Entomologie. 128 pp.

Nederlandse en Engelse versie in één band. Verrassende verhalen over insecten in ons dagelijks leven en dat van Marilyn Monroe, Madonna, Madeleine Albright, Máxima en anderen. Over insecten op het herentoilet, op damesgezichten, bij de NASA, op vakantie, op de begraafplaats, in het vlooientheater. Na het lezen van dit boek ziet de wereld er plotseling anders uit: dit is een wereld van insecten waar wij ook deel aan hebben.

Te koop door overmaken van € 7,50 op giro 9099907 t.n.v. Entomologie, Wageningen Universiteit, o.v.v. 'Twee vliegen in één klap' en uw adres.

Wageningen – City of Insects

Voor foto's en verslagen van het festival *Wageningen – City of Insects* zie www.cityofinsects.nl

Foto: Sabine Meijerink

Foto: Sabine Meijerink

Foto: Hans Smid

Foto: Tibor Bukovinszky